

БРАТТИ ГРИММ

КАЗКИ

M.M.

МЮНХЕН 1946

БРАТИ ГРИММ

КАЗКИ

З НІМЕЦЬКОГО ПЕРЕКЛАВ

С. ГАЙСЬКИЙ

ЗА РЕД. ПРОФ. П. КОЛІСНОГО

МЮНХЕН 1946

БРАТИ ГРИММ

КАЗКИ

ЛІСОВА ХАТКА

Один бідний дроворуб жив із своєю жінкою та трьома дочками в малій хатині на краю самотнього лісу. Одного ранку, збираючись іти на працю, він сказав своїй жінці:

— Обід сьогодні хай принесе мені в ліс найстарша дочка, а щоб вона не заблудила, я візьму з собою торбину проса й буду посипати дорогу зерном.

Польові та лісові горобчики, жайворонки й чижики зранку ще вибирали просо, тому дівчина не могла знайти сліду. Та проте, вона йшла, в добрій надії, так довго, аж поки її захопила глуха ніч у лісі. Відну дівчину огорнув великий страх. Нараз здалеку побачила вона світло. Пішла на те світло і знайшла серед лісу хатку, постукала та й увійшла в середину. Посеред хати стояв стіл, а коло нього сидів старий, сивий чоловік, а його біла борода звисала через стіл аж до землі. Коло печі лежало трое тварин: песик, когутик і корова. Дівчина розповіла дідові про своє горе й попросилася на ніч. Дід сказав:

«Гарний песику,
Гарний когутику,
І ти, гарна корівко,
Що скажете на це?»

Тварини відповіли:

— Ми задоволені.

Дід говорив далі:

— Тут є достаток і багатство, йди до печі та звари нам вечерю.

Дівчина знайшла в кухні багато всячини, зварила добру страву, але забула про тварин. Вона подала на стіл повну миску страви, сіла коло старенького дідуся й заспокоювала свій голод. Коли вже наїлася, сказала:

— Тепер я вже стомлена, де для мене ліжко, щоб я могла спати?

Тварини відповіли:

«Ти з ним їла,
Ти з ним пила,
Про нас забула,
Уважай, де спатимеш».

Тоді сказав дідусь:

— Іди на сходи, а там знайдеш кімнату з двома ліжками, я зараз туди прийду і ляжу спати. Чекай там мене.

Дівчина постелила постіль і лягла, не чекаючи дідуся.

Скоро по тому увійшов дідусь, освітив дівчину й похитав головою. Побачивши, що вона сильно спить, він одкрив таємні двері й спустив ліжко з дівчиною до в'язниці.

Пізно ввечері прийшов дроворуб додому і почав дорікати жінці, що цілий день він мусів пра-

цювати голодний. Жінка йому відповіла, що вона в цьому не винна, бо дівчину вислала з обідом, але вона, певне, заблудила і, може, тільки завтра вернеться.

Другого дня дроворуб устав удосвіта й каже жінці:

— Сьогодні вишли мені їсти молодшою дочкою, а я беру з собою сочевицю, бо вона більша за просо, і буду нею посипати дорогу, щоб дівчина краще могла знайти сліди.

Ноло полудня обід понесла батькові молодша дочка, але вона теж не змогла знайти слідів, бо пташки визбирали всі зернята сочевиці. Довго вона блукала по лісі, аж, нарешті, побачила лісову хатку, зайшла в неї й просилася у старенького дідуся на ніч. Дідусь знов запитав тварин:

“Гарний песику,
Гарний когутику,
І ти, гарна корівко,
Що скажете на це?”

Тварини відповіли:

— Ми задоволені.

Сталося так само, як і попереднього дня із старшою дівчиною. Молодша дівчина зварила добру страву але забула про тварин. Подала повну миску на стіл, сіла коло старенького дідуся й заспокоювала свій голод. І коли наїлася, спитала, де вона спатиме. Тварини відповіли:

“Ти з ним їла,

Ти з ним пила,
Про нас забула,
Уважай, де спатимеш!"

Коли вона заснула, прийшов дідусь, похитав головою й спустив її з ліжком до в'язниці так само, як і старшу її сестру попереднього дня.

Третього дня каже дроворуб жінці:

— Пошли мені сьогодні з обідом у ліс нашу наймолодшу дочку.

Жінка відповіла йому:

— Не пошлю, бо не хочу втратити моє найлюбіше дитя.

А чоловік на те каже:

— Не бійся, я сьогодні беру з собою мішечок гороху і так позначу дорогу, що вона, напевне, не заблудить.

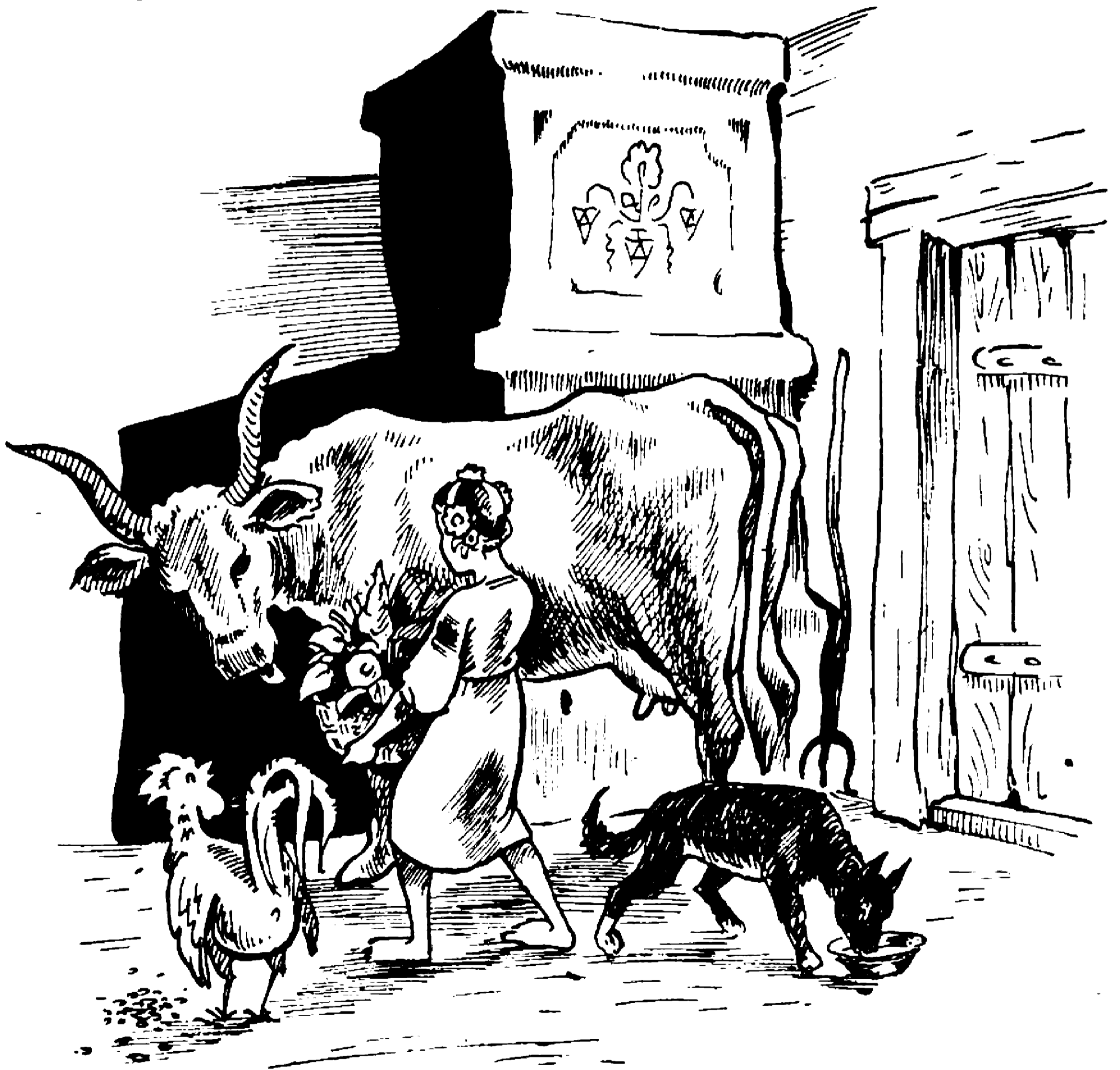
Але й горох зник до полудня, бо його визбирали дикі голуби. Дівчина довго блукала по лісі і теж натрапила на лісову хатку. Усміхнена дівчинка просилася в старенького дідуся на ніч. Дідусь запитав тварин:

"Гарний песику,
Гарний когутику,
І ти, гарна корівко,
Що скажете на це?"

Тварини відповіли:

— Ми задоволені.

Вона пішла до печі, де лежали тварини, погладила їх і дала їм їсти й пити. Потім зварила доб-

ру страву, подала старенькому дідусеві, а коли наївся він, тоді й вона почала їсти те, що залишив дідусь. Коли тварини почали дрімати, дівчина сказала:

— Тепер можемо йти спати.

Тварини відповіли враз:

«Ти нас нагодувала,

Ти нас напоїла,

Ти думала про нас,

Доброї ночі, в щасливий час!»

Дівчина пішла до другої кімнати, постелила гарно ліжка і знову повернулася до кухні. Тішилася тваринами, а старий дідусь пішов тим часом спати, укрившись увесь своєю білою бородою. Аж тоді пішла спати дівчинка. Вона помолилася й незабаром заснула:

Спала тихо до півночі. Оповідночі в лісовій хатці стало так неспокійно, що дівчина аж прокинулася. В хатині почали дрижати стіни, сходи валилися, двері скакали й билися об стіни, сволоки тріщали, а дах скрипів. Дівчинка не злякалася, а вкрилася з головою та й знову заснула.

Ранком прокинулася, як уже ясне сонечко сяяло, і очам своїм не йняла віри. Лежала в величезній залі, навколо неї все було блискуче, королівсько-розкішне. На стінах росли на гарних підставках, золоті квіти, все ліжко було з слонової кости, накриття на ньому було з оксамиту, а недалеко на стільчику стояла пара оздоблених перла-

ми черевичків. Дівчина думала, що це сон. Аж ось заходять три багато вбрані слуги й питають її, що накаже їм робити. Дівчина лагідно відповіла:

— Ідіть. Я зараз хочу встати, нагодувати гарних тваринок і зварити дідусеві їжу.

Думала, що дідусь уже встав, і поглянула на його ліжко. Але його там не було, а був чужий для неї мужчина. Дівчина глянула на нього, він був дуже гарний і молодий. Ось він прокинувся, встав і каже:

— Я — королівський син. Мене зачарувала відьма, щоб я жив у лісі, як самотній дідусь, а мої три слуги були перетворені на когутика, песика та корівку. Ми мали бути лоти зачаровані, аж поки до нас не прийде дівчина з таким добрим серцем, що вона не тільки до людей, а й до тварин проявить свою добрість і великодушність. Ти — та сама дівчина. Цієї ночі, саме опівночі, лісова хатка знов перемінилася на королівські палати.

Після того королевич звернувся до своїх слуг:

— Ідіть і привезіть батька й матір цієї дівчини. Вона мені наймиліша на світі, і я хочу тепер з нею одружитися.

Дівчина запитала, чи королевич не знає, що з її сестрами сталося. Він відповів:

— Я замкнув їх до в'язниці, завтра їх запровадять у ліс до одного чоловіка, де вони будуть так довго служити, аж поки не навчаться любити ідних тварин та про них дбати.

СЕЛЯНИН І ЧОРТ

Жив собі колись розумний і хитрий селянин, а про його хитрощі оце й буде мова. Отой селянин перехитрив раз чорта.

Одного гарного дня виїхав селянин у поле на працю. Він обробив гарно свою нивку й лагодився вертатись додому саме тоді, як уже вечоріло. Нараз побачив на ріллі купу вугілля, яке горіло. Здивований, пішов він на те місце і бачить: на вогні сидить малий чорний чортик.

— Ти сидиш на скарбі? — спитав він чорта.

— Так, — відповів чорт, — сиджу на скарбі, який має стільки золота й срібла, що ти за все своє життя не бачив!

— Скарб лежить на моїй нивці, — каже селянин, — а тому він належить мені.

— Він буде твій, — відповів чорт, — якщо ти два роки поспіль даватимеш мені половину того, що збереш ти з цієї ріллі. Грошей я маю багато, але потребую земних овочів.

Селянин став торгуватися:

— А щоб не було між нами на майбутнє спору, то тобі, чорте, буде належати те з земних плодів, що над землею, а мені — те, що під землею.

Це сподобалося чортові. Хитрий селянин посіяв буряки. Коли ж прийшов час збору, тоді з'явився

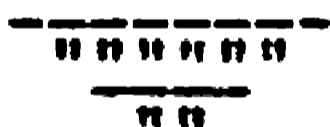
чорт і хотів забрати свої овочі; але він не застав уже нічого, крім пожовклого, зів'ялого листя, бо задоволений селянин викопав собі буряки.

— Цим разом, — сказав чорт, — ти виграв, але надалі умова буде інша: твоє буде те, що на дземлею, а моє — те, що в землі.

— Хай буде й так, — відповів селянин.

Як тільки прийшов час сівби, селянин, замість буряків, посіяв пшеницю. Пшениця дозріла. Селянин скошив її аж при самій землі. Коли прийшов чорт, то не знайшов нічого, а лише голу стерню.

Розлючений чорт подався в скелясті провалля, а веселий селянин пішов на місце, де був скарб, і забрав його додому.

СІМ КРУКІВ

Один чоловік мав сім синів, а не міг дочекатися дочки, хоч як дуже бажав цього. Але згодом народилася й дочка. Велика радість була в родині. Та дитина була дуже мала й слабосила. Батько хотів її, через те, якнайшвидше охрестити. Він послав одного сина до криниці, щоб швиденько приніс води. Шість інших побігло за ним. Кожний із них якнайшвидше хотів зачерпнути води, і їхні жбанки попадали в криницю. Вони не знали, як запобігти лихові, й боялися вертатися додому. А тимчасом батько чекав і чекав їх з нетерплячкою, а далі й каже:

Знов, певне, через забаву забули про воду, нерозумні дітваки!

Він боявся, що дочка може нехрещена вмерти, і від злости вигукнув:

— Я хотів би, щоб дітваки всі перемінилися в круків!

Ледве він це промовив, як почув над своєю головою крякання. Глянув угору і побачив сім чорних, як вугілля, круків. Вони кружляли над хатою.

Батьки не могли змінити бажання і дуже засумували, втративши сімох синів. Вони дуже піклувалися своєю одиначкою. Одиначка швидко бралася в силу і з кожним днем ставала кращою. Вона не знала, що мала братів, бо батьки таїли перед нею пра-

вду. Одного дня одиначка почувала від людей, що вона є причиною нещастя сімох братів. Дуже засумувала, пішла до батьків і спитала їх, чи мала вона братів, і де вони поділися. Батьки не могли далі таїтися і розповіли їй, що сталося з братами. Вони казали, що це, певне, так Бог зробив. Сама дівчина вірила в те, що вона — причина нещастя братів. От вона постановила врятувати своїх братів, бо не мала спокою й душевного задоволення. Святочно заприсяглася собі знайти братів та визволити їх, хоч би там що. Вона сказала про це батькам. Взяла у них тільки малий перстенець, одно хлібино, горня, стільчик і ніжик. З цим вибралася в дорогу. Довго-довго вона йшла, аж на край світу. Прийшла до сонця, але воно було дуже гаряче і пожирало малих дітей. Поспішно втікла дівчинка від нього і пішла до місяця. Але місяць був дуже холодний, страшний і злий. Побачивши дитину, він сказав:

— Мені пахне людським м'ясом!

Дівчинка швидко побігла й перейшла до зірок. Вони тішилися нею, були добрі, і кожна зірка сідала на її стільчик. А як тільки встала рання зоря, вона дала дівчинці криву кісточку і сказала:

— Якщо не будеш мати цієї кривої кісточки, то не зможеш відкрити скляної гори, де заховані твої брати.

Дівчинка взяла кісточку, загорнула її в ганчірку та й пішла. Ішла та й ішла, аж поки надибала

скляну гору. Двері до неї були замкнені. Вона розгорнула ганчірку, і хоч як шукала кривої кісточки, але не могла її знайти. Дуже була цим занепокоєна і не знала, що далі їй робити. Своїх братів хоче конче врятувати, а не має ключа до скляної гори. Добра сестричка вийняла ніжик, відтяла собі маленький пальчик, встромила криву кісточку пальчика в замок і щасливо відкрила його. Коли увійшла в браму, назустріч їй вийшов карлик і каже:

— Моя дитино, чого ти тут шукаєш?

Вона відповіла:

— Я шукаю своїх братів, сімох круків.

А карлик знов їй каже:

— Панів круків немає вдома, але ти можеш тут почекати, аж поки вони вернуться назад. Ходи ближче.

В той час, як вона чекала, карлик приніс на сімох тарілочках страву і в сімох чашечках воду для круків. З кожної тарілочки з'їла сестричка по кришечці, і з кожного горнятка напилася води, а в останнє горнятко впустила малий перстенець, що взяла з собою з дому.

Коли ось почулося в повітрі крякання, а карлик каже:

— Тепер летять сюди сім круків.

Вони прилетіли, хотіли їсти й пити, шукаючи своїх тарілочок і чашечок. Тоді сказав один до інших:

— Хто їв із наших тарілочок, і хто пив із наших чашечок? Це, певне, були людські уста.

А коли сьомий крук наблизився до чашечки, то побачив на дні малий перстенець. Він його оглянув і пізнав, що це перстенець його батьків. Тоді заговорив:

— Вогу дякувати, що наша сестричка прийшла сюди, бо лише так ми можемо визволитися.

А сестричка в той час стояла за дверима та підслухувала. Ваяння круків здійснилося, і всі вони прибрали знов людську подобу. Вони дуже раділи, обіймалися з сестричкою і вернулися щасливо додому.

Вдома братчики часто питали сестричку, чому в неї немає одного пальчика, а вона їм відповідала:

— Я більше вас люблю, як свій пальчик.

+ +
+

Вам, діти, наука: т а к т р е б а л ю б и -
т и с в о ї х р і д н и х .

—————
|| || || || || ||
—————
|| || ||
—————

ЛИС ТА КІТ

Кіт вибрався на прогулянку в ліс і по дорозі зустрів лиса. Зміркувавши, що лис мудрий і хитрий, заговорив до нього такими словами:

— Добрий день, любий пане лисе. Як вам ведеться та як живеться?

Гордий лис зміряв поглядом kota від ніг до голови, довго вагався, чи йому відповідати, чи ні. А тоді й каже:

— О, ти, бідолашний підлизнику, ти, рудий блазню, ти, гідний жалю, ловче мишей, що прийшло тобі в голову? Ти відважився питати, як мені ведеться?!! Чого ти навчився? Скільки штук знаєш ти?!!

— Я знаю тільки одну штуку, — сказав збентежений кіт.

— Що це за штука? — запитав лис.

— Якщо пси женуться за мною, то я зараз же на дерево скачу.

— І це все? — запитав лис. — А от я володію більше, як ста штуками, і маю до того більше, як один мішок підступів та хитрощів. Ти на все на — рікаєш; ходи зі мною, я хочу тебе навчити, як треба від псів утікати.

Аж ось надійшов стрілець із чотирма псами. Кіт зараз же вискочив на дерево й сховався на самому верхку, серед густого гілля й листя.

— Розв'яжи свій мішок хитрощів, любий лисе, —

гукнув до лиса кіт.

Але лиса схопили вже пси й тримали його міцно.

— Ой, пане лисе, — каже кіт, — і ви дали зловити себе з вашою сотнею штук?! Чому ж ви не видряпалися на дерево так, як я? Ви б тепер не потребували тремтіти за своє життя!

+ +

+ -

Вам, діти, наука така: треба знати багато хитрощів, але й треба знати, як у світі їх застосувати.

—————
11 11 11 11 11 11 11 11

—————
11 11 11 11 11 11

БІДНИЙ МЛИНАРСЬКИЙ ХЛОПЧИНА І КИЦЯ

В одному млині жив старий мельник, що не мав ні жінки, ні дітей. Три млинарські помічники служили в нього. Вони були вже в нього кілька років. Одного дня каже їм мельник:

— Я вже старий і хочу сидіти на печі. Ви, всі троє, йдіть у світ, а котрий з вас приведе мені найкращого й найлішого коня, тому я дам млин, і він буде до смерти мене доглядати.

Третій хлопчина був найменший, і два інші його вважали за нерозумного. Вони не хотіли, щоб дурний дістав млин. Всі три пішли в світ шукати коней. Коли прийшли до найближчого села, сказали нерозумному Івасеві:

— Ти можеш тут лишитися, бо й так ти за все своє життя не будеш мати будьякої шкапи.

Але Івась ішов далі за ними. А коли настала ніч, заізли вони до печери й полягали спати. Обидва старші чекали, аж поки Івась засне. Тоді вони встали й пішли далі, а Івася лишили, думаючи, що вони правильно й добре зробили.

Як тільки ясне сонце зійшло, Івась прокинувся, але не міг зрозуміти, де він знаходиться. Він устав, виліз із печери, пішов у ліс і думав:

— Я тепер сам, як же я зможу дійти до коня?

Коли він так ішов, зустріла його маленька, барвиста киця. Киця його запитала приязно:

— Івасю, куди ти прямуєш?

— Ти мені не можеш допомогти, — відповів їй Івась.

А киця йому каже:

— Я й так знаю добре, які бажання маєш ти! Ти хочеш мати гарного коня. Холи зо мною, будеш у мене служити вірно сім років, тоді я подарую тобі такого гарного коня, що ти ще в своєму житті не бачив!

— Це справді дивна киця, — подумав собі на те Івась. — Але я хочу бачити, чи це правда, що вона каже.

Киця взяла Івася до свого зачарованого замку. Там було багато котиків, які їй служили. Вони скакали жваво по сходах і були веселі.

Увечері сідали за стіл. Три котики мусіли тоді грати. Один грав на басі, другий — на скрипці, а третій дув у трубку, скільки в нього було сили. В той час інші їли. Опісля стіл винесли, а киця каже:

— Тепер ходи, Івасю, і танцюй зі мною!

Івась їй відповів:

— Ні, з кицею ще я ніколи не танцював, і тепер не буду.

— Занесіть його до ліжка, — сказала киця.

Його занесли до іншої кімнати, один котик роззув його, другий — роздягнув, а ще один, нарешті, погасив світло.

На другий день котики знов прийшли і помага-

ли Івасеві олягатися. Опісля Івась мусів помагати котикам рубати на дрібно дрова. Для цієї роботи дали йому срібну пилку, мідяний ковбок і золоту сокиру. За роботу він діставав добре їсти й пити, але не міг бачити більш нікого, лише барвисту кицю та її челядь.

Одного разу сказала киця Івасеві:

— Іди косити мої луки і суши траву!

Дала йому срібну косу й золоте клепало, і наказала, щоб потім знову все повернув. Івась усе зробив, як було сказано. Коли повернувся, запитав кицю, чи вона не дасть йому в нагороду коня. Тоді вона попросила, щоб він збудував їй хатину, і дала йому для будови майже саме срібло і золото.

Коли Івась закінчив роботу, минуло сім років служби. Він хотів побачити того коня, що його мав одержати. Вони пішли до тієї хатини, що її Івась збудував, а коли киця відчинила двері, там стояло 12 блискучих, баских коней. Серце Івасеві забилося. Його обличчя сповнилося неймовірної радості. Киця сказала:

— Іди, Івасю, тепер додому, коня я зараз не даю тобі. Через три дні приїду до тебе й дам тобі коня.

Другого дня ранком зібрався Івась у дорогу. Киця розповіла йому, куди ближче йти. Тепер він мусів скинути робітничий одяг, що йому киця дала на час його служби. Вбрався у свій старий

одяг, у якому прийшов сім років тому. Цей одяг тепер був такий короткий, що ледве він його одягнув, а до того ще й був дуже потертий. За два дні Івась добився до млина, де застав обох товаришів: один із них привів сліпого коня, а другий — кривого. Вони обидва сміялися з Івася, що в нього немає коня. Коли він сказав, що завтра буде мати і він, але гарного коня, вони з нього ще більше і дужче сміялися.

Івась пішов до хати, але мельник не дозволив йому сісти до столу їсти, бо соромився його, що він такий обдертий. Увечері мельник не дозволив йому лягати в ліжку. Івась мусів іти спати до стайні.

Третього дня ранком під'їхала перед мельникову хату карета, запряжена шестериком. На сьомому блискучому коні їхав слуга. З карети вийшла королівна. Вона впродовж семи років мала вигляд киці, а її слуги — вигляд котиків: всі були зачаровані. Івась своєю пильною вдалою працею відчарував їх. Королівна відразу спитала, де Івась. Мельник сказав їй, що він дуже обдертий і спить у стайні. Вона дала наказ привести його. А слугі наказала перебрати його в гарний одяг і добре помити. Тепер Івась був, як справжній королевич.

Тоді зажадала королівна подивитися й на ті коні, що їх привели два інші. Побачивши їх, вона нічого не сказала, лише усміхнулася. Опісля вона

наказала слугі привести того коня, що його мав одержати Івась. Як побачив мельник такого гарного коня, то не міг вийти з дива. Він сказав, що дає Івасеві млин, бо у нього найкращий кінь. Але королівна не погодилася на це. Вона подарувала мельникові коня, а Івася забрала з собою в карету. Спочатку вони поїхали до того дому, що його вибудував Івась. Дуже здивувався Івась, коли на цьому місці він побачив великий замок, який сяяв золотом та сріблом.

Незабаром Івась одружився з королівною і був такий багатий, що в тодішньому світі не було багатшого від нього чоловіка.

+ +
+

Своєю чесною працею заслужив собі Івась бути щасливим на все життя.

—————
и и и и и
—————
и и и

ШІСТЬ ПОВРАТИМІВ

Вув собі чоловік, що знав багато штук. Він служив у війську, а коли скінчилася війна, одержав відпустку і три шеляги харчового на дорогу.

— Пождіть! — сказав вояк, — я вам того не подарую! Ще прийде до того, що король віддасть мені всі скарби, які має!

Розгніваний, почав іти лісом, аж дивиться: стоїть якийсь чоловік коло товстих дубів і вириває їх із корінням, наче стеблинки.

— Ходи зі мною в світ, будеш мені товаришом, — сказав покривджений вояк.

— Згода! — відповів силач. — Тільки занесу матері оцю в'язку дров.

Він узяв одно дерево і зв'язав ним п'ятеро інших, завдав собі в'язку на плечі й поніс шість дубів додому. За хвилину вернувся до вояка, а цей каже:

— Ми вдвох перейдемо весь світ!

Ідуть вони, аж стрічають стрільця. Стрілець навколішки прицілюється кудись.

— Кого ти хочеш застрелити? — питає вояк.

А стрілець каже:

— Дві милі звідси росте великий дуб, а на ньому сидить муха, я хочу вибити їй ліве око.

— Ходи зі мною, ми втрьох перейдемо весь світ. — сказав вояк.

Стрілець відразу погодився і пішов з ними. Так вони дійшли до семи вітрякових млинів. Великі вітрила цих млинів самі рухалися, хоч вітру не було. Тоді сказав вояк:

— Я хотів би знати, чим рухаються ці млини? Вони з вітрилами, і повинні рухатися вітром, а тут вітрець і не дихне.

Вони добре оглянули млини, не збагнувши тайни їх рухомости, і пішли далі. Проїшли вже щось зо дві милі, як побачили чоловіка, що сидів на дереві і дув на переміну з обох дірок носа. Його запитав вояк:

— А що ти там на дереві робиш?

Він відповів:

— Дві милі звідси стоїть сім млинів. Я дму, щоб вони рухалися.

А вояк на це:

— Ходи з нами, ми вчотирьох перейдемо весь світ!

Тоді зліз із дерева силач подуву й пішов із ними. Ішли вони, ішли, аж зустріли чоловіка, що відпочивав, поклавши коло себе відтятту ногу. Тоді запитав вояк:

— Чого ж це ти відіп'яв свою ногу і так спочиваєш?

Відпочиваючий відказав:

— Во коли я припну собі другу ногу, то жену, як вихор. Я бігун, і тому як спочиваю, відпинаю свою ногу.

— Ходи з нами, ми вп'ятьох перейдемо весь світ, — сказав вояк.

Цей бігун також погодився піти з ними. По дорозі зустріли вони чоловіка, що тримав маленький капелюшок на одному вусі. Вояк сказав йому:

— Чоловіче добрий, поправ собі капелюх, бо виглядав, як волоцюга! Вибач мені, що звертаю на це твою увагу.

Але той відповів:

— Я цього зробити не можу, бо коли покладу капелюшок рівно на голову, то зараз же настає величезний мороз, і то такий, що птиці під небосхилом замерзають і падають на землю.

— О, ходи з нами, ми вшістьох перейдемо весь світ, — сказав вояк.

Вони зайшли до міста, де жив король. Саме тоді король оголосив: хто в перегонах переможе його дочку, той буде її чоловіком, а коли не переможе, накладе голову. Тоді зголосився вояк і сказав:

— Мій слуга буде замість мене бігти.

Король відповів:

— Добре, але коли програєте в перегонах, то твоя і його голова буде стята!

Вони домовилися: хто перший принесе з означеного джерела воду в жбанку, той буде переможцем. Королівська дочка і бігун дістали по жбанку і почали бігти. В поворотній дорозі бігун відчує утому, відіп'яв ногу і ліг спати. Під

голову поклав кінський череп. Через довший час надбігла за ним королівська дочка й побачила його. Вона вилила з його жбанка воду і чимшвидше побігла далі. В той бік дивився якраз тоді стрілець. Він побачив бистрим оком, що діється і зітхнув. А тоді сказав:

— Однак королівна не пережитрує нас!

Узяв рушницю і стрельнув так зручно, що куля викинула кінський череп спід голови бігуна, його не поранивши. Бігун схопився, оглянувся і побачив, що жбанок порожній. Скоро догадався, що сталося, але не втратив надії. Вхопив жбанок, побіг до джерела, набрав води і рушив вихром назад так, що прибїг ще на десять хвилин перед королівною.

Це збентежило короля, а дочку зажурило, що вона мусіла б вийти заміж за звичайного вояка. Тоді король сказав їм:

— Я хочу, щоб ви всі забавилися.

Він запросив їх до залізної кімнати, забезпечивши добре їжею і питвом. В тій кімнаті підлога і двері були з заліза, а вікна забиті товстими залізними штабами.

— Прошу, — сказав король, — гостіться, як у себе вдома.

Скоро вони переступили поріг, король замкнув за ними двері, і вони опинилися в пастці. Тоді звелів король слугі розкласти великий вогонь під тією кімнатою. Замкнених подорожніх раптом

стало припікати. Тоді чоловік із малим капелюш-ком став діяти. Він поклав свій капелюшок просто на голову, і в ту хвилину взяв великий мороз. Уся гаряч зникла. Аж страва на полумисках стала за-мерзати від холоду.

По кількох годинах король наказав відчинити двері й увійшов сам до тієї кімнати. Дуже здиву-вався, коли застав усіх живих та здорових. Вони зраділи, що тепер вийдуть на двір погрітися під сонцем, бо в кімнаті страшний холод. Король вибіг до слуги і почав його лаяти, але зараз замовк, бо слуга показав йому страшений жар під підлогою залізної кімнати. Король догадався, що мандрівни-ки — чародії, і що він огнем нічого їм не вдіє. Тоді надумав позбутися їх ще іншим способом. Він закликав вояка до себе і каже:

— Як зречешся моєї дочки, дам тобі стільки зо-лота, скільки забажаєш.

— Добре, королю! — відповів вояк, — дасте ме-ні стільки золота, скільки піднесе мій слуга, а я зречуся тоді вашої дочки.

Король наказав кравцям пошити величезний мі-шок. Коли мішок був готовий, його взяв той силач, що виривав дуби, і пішов з вояком до короля. Ко-роль наказав принести десять корців золота. Його принесло 16 людей, але силач ухопив ті корці в жменю, висидав у мішок і каже:

— Це ж ледве закрило дно мішка!

Тоді король мусів дати ще більше золота.

— Дайте ще! Ця крихітка — то ніщо! — каже силач.

Тоді король наказав звести все золото з усієї держави. Його складено в міх, і аж тоді сказав силач:

— Ну, нехай буде вже й так!

Він зав'язав мішок, узяв його на плечі і з побратимами пішов із королівського замку.

Короля взяла досада. Жаль йому стало скарбів. Він дав наказ двом полкам кінноти догнати побратимів і відібрати від них золото. А коли військо їх догнало, полковник вигукнув:

— Ви полонені! Лишіть мішок із золотом, бо як ні, то порубаємо вас!

— Ми полонені? — запитав той, що дув носом на вітряки, а далі каже: — побачимо!

Він заткнув одну дірку носа, а другою як попув, то обидва полки рознесло аж попід хмари. Один десятник став благи ласки, що лишив жінку й діти вдома. Тоді той, перестав дуги і каже йому:

— Іди тепер до короля і скажи, нехай пришле ще з десять тисяч кінноти, а я з ними зроблю порядок.

Коли десятник розповів усе королеві, то він сказав:

— Дайте їм спокій, це, певне, чародії!

Вони вернулися додому, поділилися золотом і кожний з них жив у щасті та в достатках.

.....

ПОПЕЛЮШКА

В одного багатого ноловіка захворіла жінка. Вона відчувала, що налходить їй кінець, і покликала до себе влину донечку й каже:

— Люба дитино, будь завжди побожна і добра, то завжди з тобою буде любий Бог. Я хочу з неба на тебе дивитися і завжди хочу бути коло тебе.

По цих словах вона склепила очі і померла. Дівчина ходила кожного дня на могилу матері і плакала, але завжди була побожна добра і лагідна. Коли прийшла зима, сніг уквив могилу білою скатерт'ю. Настав новий рік. Сонечко піднялося вище. Дівчинка почала знов ходити на могилу матері. Тяжко жилося батькові дівчинки без жінки. І тому він оженився вдруге.

Нова жінка привела з собою дві дочки, що були з лица гарні й білі, але серцем люті й чорні. Настали для бідної дитини погані і важкі часи.

— Чи може нерозумна гуска з нами в хаті сидіти? — говорили вони. — Хто хоче їсти хліб, мусить його заслужити. Геть із прислужкою!

Вони забрали від неї гарні вбрання, одягли її в сірий халат і дали їй дерев'яні черевики.

— Виглядає, немов горла князівна, яка вона чиста! — кричали вони, сміялися і повели її до кухні. Відтоді мусіла бідна дівчина від ранку до вечора виконувати важку роботу. Мусіла вдосвіта

вставати, носити воду, розпалювати в печі, варити й прати. Крім того, сестри робили їй вигалані докори, глузували з неї, сипали горох і сочевицю в попіл, а вона мусіла сидіти й вибирати горох та сочевицю з попелу. Увечері, як вона була перетомлена, не діставала ліжка, а мусіла лягати волю вогнища в попелі. А що вона завжди була загорошена й брудна, то й назвали вони її попелюхою — Попелюшкою.

Одного разу батько йшов на ярмарок. Він запитав обох гордих дочок, що їм має принести.

— Гарний одяг, — сказала одна з них.

— Перли і дорогі самоцвіти, — сказала друга.

— А ти, Попелюшко, — сказав батько, — що хочеш мати?

— Принесіть мені, тату, перше зерно горіха з ліщини, що зіб'є вам капелюх у вашій поворотній дорозі.

Батько купив лише для гордих сестер гарні одяги, перли і шляхетне каміння. В поворотній дорозі, як їхав попри зелений кущ ліщини, діткнувся до лісового горіха, і той збив йому капелюх. Батько зірвав горіх і взяв його з собою. Незабаром вернувся додому, дав гордим сестрам те, чого вони бажали, а Попелюшці дав лісовий горішок. Вона подякувала батькові, пішла на могилу своєї матері, посадила той горішок і так гірко плакала, що сльози підлили і зросили горішок. Він виріс на диво великий і гарний. Попелюшка тричі на день ходила

на могилу, плакала, молилася, і як тільки-вона висловлювала яке небудь бажання мати щось, то його скидав з гори на землю птах.

Через деякий час король тієї землі, де жила Попелюшка, зробив величне прийняття для всіх гарних дівчат, бо хотів одружити свого сина. Обидві горді сестри, довідавшись, що вони можуть бути там також присутні, були доброї думки. Закликали Попелюшку й кажуть:

— Розчеши нам волосся, вичисть нам черевики і замкни нам у них міцно пряжки. Ми підемо до королівського замку на бенкет.

Попелюшка, вислухавши це, почала плакати, бо й сама хотіла бути на цьому бенкеті. Просила мачуху, щоб вона їй теж дозволила піти на королівський бенкет.

— Ти, попелюна дівко, — сказала мачуха, — повна пороху та бруду, і ти хочеш іти на бенкет? Ти не маєш одягу і черевиків, і ти хочеш іще танцювати?

Але, як вона наполягала з проханням, мачуха, на рещті, сказала:

— Я змішала з попелом миску сочевиці. Якщо ти за дві години вибереш сочевицю з попелу, то підеш із нами.

Дівчинка вийшла задніми дверима на город і закликала:

— Ви, ласкаві голубчики, ви, пантарочки, ви, всі пташки під небом, прилітайте і допоможіть мені

вибрати сочевицю з попелу!

Добрі в мисочки,

Злі в шлуночки!

Тоді прилетіли до вікна кухні два білі голуби, потім пантарки, а пізніше багато пташок і сіли коло попелу. Вони визбирали всі здорові зернятка в миску. Ледве минула одна година, як птахи вже кінчили працю і відлетіли в сад. Тоді Попелюшка віднесла миску з зерном мачусі. Дуже раділа й вірила, що вона зможе тепер піти на бенкет. Але мачуха сказала:

— Ні, попелюна дівко, ти не маєш гарного одягу і не вмієш танцювати, тебе тільки висміють!

І коли вона знов заплакала, мачуха сказала:

— Якщо ти мені за одну годину вибереш дві миски сочевиці з попелу, то тоді підеш.

Мачуха подумала, що цього вона ніколи не зробить, і швидко змішала дві миски сочевиці з попелом. Дівчинка вийшла задніми дверима на город і закликала:

— Ви, ласкаві голубчики, ви, пантарки, ви, всі пташки під небом, прилітайте і допоможіть мені вибрати сочевицю з попелу!

Добрі в мисочки,

Злі в шлуночки!

Тоді прилетіли до вікна кухні два білі голуби, а потім пантарки, а опісля багато пташок і сіли коло попелу. Вони визбирали всі здорові зернятка в миску. Ледве минуло півгодини, як птахи

вже кінчили працю і відлетіли назад. Тоді віднесла дівчинка миски з зерном мачусі. Дуже раділа, й вірила, що вона тепер напевне зможе піти на бенкет. Але мачуха сказала:

— Це тобі нічого не допоможе, ти не можеш іти з нами, бо ти не маєш гарного одягу і не вмієш танцювати. Ми мусіли б за тебе сорому набратися.

Мачуха обернулася і поспішила з двома гордими дочками на бенкет.

Коли вже вдома нікого не було, Попелюшка пішла на могилу матері під ліщинове дерево й каже:

«Деревце, потрясись і похитайся.

Кинь мені золото й срібло. Не гайся»

Тоді птах кинув їй з деревця золотий та срібний одяг і шовком та сріблом гаптовані черевинки. З великим успіхом убралася дівчинка в гарний одяг і пішла на королівський бенкет. Обидві горді сестри та мачуха не впізнали її і думали, що це, мабуть, чужа королівська дочка. Так гарно виглядала Попелюшка в золотому одязі. Про Попелюшку думали, що певне вона сидить дома в бруді і вибирає зерно з попелу. Королівський син вийшов назустріч Попелюшці. Взяв її під руку і став танцювати з нею. Він ні з ким не хотів тепер танцювати, і не випускав її з рук. Коли інші підходили до неї, королевич казав:

— Це моя танцюристка.

Вона танцювала аж до вечора. Опісля хотіла йти додому, але королівський син сказав:

— Я йду з тобою і буду тебе проводити.

Він хотів бачити, кому належить ця гарна дівчина. Вона висмикнулася і стрибнула в голубник. Королівський син чекав, доки не прийшов батько. Він сказав йому, що чужа гарна дівчина стрибнула в голубник. Старий подумав: чи ж може це бути Попелюшка? Він наказав негайно розбити голубник, але там її не було. Коли батьки та горді сестри прийшли додому, Попелюшка лежала в своєму брудному одязі в попелі, а на комині горіла темна оливна лямпочка. Поки Попелюшку шукали в голубнику, вона вискочила звідти й побігла до ліщинового дерева. Там стягла з себе золотий одяг і поклала на могилу своєї матері, а пташок забрав його. Потім убралася в свій поганий одяг і лягла в кухні.

На другий день, як бенкет далі продовжувався, батьки з двома гордими дочками пішли до королівського замку, а Попелюшка пішла під ліщинове дерево й каже:

«Деревце, потрясись і похитайся.

Кинь мені золото й срібло. Не гайся!»

Тоді птах з деревця кинув їй ще кращий одяг, як попереднього дня. Як вона тільки на бенкеті показалася в тому одязі, кожний дивувався і був захоплений її красою. Королівський син чекав її, поки вона прийде. Він узяв її під руку і з нею тільки й танцював. Коли хто інший підходив до неї, королевич казав:

- Це моя танцюристка!

Ось уже й стемніло. Попелюшка хотіла йти вже, а королевич слідом за нею, бо хотів бачити, в котрій саме дім вона заходить. Вона висмикнулася і стрибнула в город за будинок. У цьому місці виросло гарне високе дерево, а на ньому висіли чудові груші. Це дерево звивалося, як вивірка, а королевич не знав, звідкіля воно тут узялося. Він чекав, аж поки батько не прийшов, та й каже:

- Чужа гарна дівчина вислизнула від мене, і я думаю, що вона вистрибнула на грушу.

Батько подумав: чи це не буде Попелюшка? Король наказав стягти грушу, але на ній нікого не було. А коли горді сестри з батьками вернулися додому, Попелюшка лежала, як перед тим, у попелі коло печі. Вона справді стрибнула була на дерево, але зараз же злетіла з груші, побігла швидко до ліщинового дерева, скинула гарний одяг, убралася в свій поганий, і лягла в попіл.

На третій день знов пішли батьки з гордими сестрами на королівський бенкет, а Попелюшка пішла на могилу матері під ліщинове дерево і каже:

"Деревце, потрясись і похитайся.

Кинь мені золото й срібло. Не гайся!"

Тепер птах скинув їй з дерева такий пишний і блискучий одяг, якого ще ніхто не мав на світі, а черевички були з широкого золота. Коли вона прийшла на бенкет, усі люди були так захоплені, так зачаровані, що й слова ніхто не міг промовити. Короле-

вич танцював тільки з нею, а хто підходив до неї, він казав:

— Це моя танцюристка.

Уже стемніло. Попелюшка хотіла відійти, але ж королевич конче намагався її проводити. Вона відскочила від нього і так раптово зникла з очей, що він не міг збагнути, де вона поділася. Але королевич на цей раз удався на хитрощі — він полив усі сходи смолою. Коли Попелюшка від нього відскочила, лишила на сходах лівий черевичок. Королевич підняв його. Він був малий, зграбний і весь із золота. На другий день пішов він до батьків гордих сестер і сказав:

— Ніяка інша дівчина не може бути моєю дружиною, а тільки та, що на її ногу буде надаватися цей зграбний черевичок.

Сидві горді сестри дуже зраділи, бо вони мали гарні і зграбні ноги. Старша сестра пішла з черевичком до кімнати й хотіла його спробувати. В кімнаті була мати. Але дочка не могла натягти черевичка через великий палець на нозі. Тоді мати подала їй ніж і каже:

— Відріж палець, бо як будеш королевою, то не потребуватимеш ходити пішки!

Дівчина відтяла палець, натягла черевичок на ногу, здавила біль і вийшла до королевича. Він узяв її на свого коня і від'їхав з нею, а коли вони проїздили попри могилу матері Попелюшки, сиділи два голуби на ліщиновому дереві і спі-

вали:

"Здійми, подивися,
Здійми, подивися,
Черевичок заплив кров'ю,
Черевичок замалий,
Наречена не з тобою!"

Тоді королевич подивився на її ногу і побачив, як спливала з черевичка кров. Він завернув коня, віддав неправдиму наречену батькам і сказав, щоби друга сестра одягла золотий черевичок. Молодша сестра пішла до другої кімнати, де була мати. Пальці щасливо увійшли в черевичок, але була дуже велика п'ята. Тоді мати дала молодшій дочці ніж і каже:

— Відріж шматок п'яти, бо як будеш королевою, не мусітимеш ходити більше пішки!

Дочка відтяла шматок п'яти, здавила біль і вийшла до королевича в черевичку. Він узяв її на коня й від'їхав з нею. А коли вони їхали попри могилу Попелюшкиної мами, сиділи два голуби на ліщиновому дереві й співали:

"Здійми, подивися,
Здійми, подивися,
Черевичок заплив кров'ю,
Черевичок замалий,
Наречена не з тобою!"

Тоді подивився він на її ногу і побачив, як із черевичка спливала кров. Він завернув коня, віддав неправдиму наречену батькам і сказав:

— Це також не моя наречена, чи не маєте ви іншої дочки?

Батько відповів:

— Ні! Є лише від моєї померлої жінки мала, погана Попелюшка, але вона не може бути твоєю нареченою.

Королевич забажав, щоб вона вийшла. Але мати відповіла:

— Ах, ні, вона дуже брудна, аж гидко на неї дивитися.

Королевич конче хотів її побачити. Покликали Попелюшку. Вона обмила собі лице, руки, і вийшла до королевича. Сіла на стільчик, скинула свої дерев'яні черевики та взула золотий черевичок, що лежав на її нозі, як вилитий. А коли вона підвела обличчя вгору, королевич зараз же впізнав гарну дівчину і вигукнув:

— Це справжня моя наречена!

Мачуха та обидві сестри налякалися і побігли з лютости. А королевич узяв Попелюшку на коня й від'їхав з нею. І коли вони їхали попри могилу Попелюшкиної матері, співали два білі голуби:

«Здійми, подивися,

Здійми, подивися:

В черевичку нема крові,

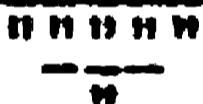
Черевичок не замалий,

Наречена з тобою!»

Голуби проспівали. Потім обидва злетіли й сіли Попелюшці обабіч плечей.

Коли відбувалося весілля, прийшли обидві лукаві сестри; вони хотіли виявити свою ласку і взяти участь у щасті Попелюшки. Весільні люди пішли до церкви. Найстарша сестра була по правому боці, а молодша — по лівому боці нареченої. В ту хвилину злетіли згори два білі голуби й виклювали обом лукавим сестрам по одному оку. А коли вони виходили з церкви, найстарша сестра була по лівому боці, а молодша — по правому боці нареченої. Тоді обидва білі голуби виклювали їм двох других очей.

Бог покарав обох сестер за їхнє лукавство на все життя сліпотою.

ЧАРОДІЙ ТРОХИМ

Жив собі колись бідний мельник. Він мав гарну дочку. Йому довелося говорити з королем. Мельник не мав чим похвалитися перед королем. От він і каже:

— Ласкавий королю! Я маю дочку, що вміє з со-
ломи прясти золото.

— Це штука, — каже король, — вона мені подо-
бавється; а щоб я в цьому переконався, пришли ме-
ні завтра до замку свою дочку.

Другого дня каже король до дочки мельника:

— Мавш роботу, і якщо ти мені за ніч не замі-
ниш повну стодолу соломи на золото, то знай, що
згинеш!

Він замкнув її в стодолі.

Відна дочка мельника не знала, як урятувати
своє життя. Вона взагалі не знала, як прясти з со-
ломи золоті нитки. Чимраз більший страх її огор-
тав, і врешті вона розплакалася. Нараз відчинили-
ся двері і до стодоли ввійшов маленький карлик.

— Добрий вечір, молода дочко мельника! Чого
це ти плачеш так дуже? — говорив карлик.

— Король примусив мене прясти з соломи золо-
ті нитки. Я ж цього робити не вмію, і мені дове-
деться вмерти, — відповіла дівчина.

— А що даси мені, коли я це зроблю? — продов-
жував карлик.

— Золоте намисто, — відповіла дівчина.

Тоді взявся карлик до роботи. До ранку робота була закінчена. Він напярв багато клубків золота.

Як тільки зійшло життєдайне сонечко, прийшов король. Побачивши золото, він остовпів. Його серце ще більш було жадібне до золота. Він завів дівчину мельника до ще більшої стодоли, де було багато соломи, і наказав їй за одну ніч замінити всю солому на золото. Коли цього не зробить, то згине. Дівчина почала ревно плакати. Знов відчинилися двері і з'явився той самий карлик. Цим разом дала вона карликові за виконання роботи перстенець. До ранку він випряв усю солому, і блискуче золото сяяло на всю стодолу. Король радів з багатства, але ще не був ситий золотом. Він завів дівчину до найбільшої стодоли і знову наказав замінити всю солому на золото, додавши:

— Якщо перепрядеш усю солому на золото ще цієї ночі, то будеш моєю дружиною.

Король подумав собі: хоч вона дочка мельника, але ж багатшої жінки я не знайду на всьому світі.

Коли він замкнув її в стодолі, знову з'явився карлик і каже:

— Що мені даси, як я ще й цей раз перепряду солому на золото?

— Я не маю більш нічого, — відповіла дівчина.

— Заприсягнись тут мені, що даси мені першу дитину, коли ти будеш королевою, — наполягав кар-

лик.

Дівчина подумала собі: хто зна, як то ще воно буде, і заприсяглась. До ранку карлик перепряв усю солому на золото. Ранком зайшов король до стодоли і дуже зрадів з багатства. Він справив гучне весілля. Так дочка мельника стала королевою.

Через рік вона народила гарне дитятко, забувши про карлика. Але трохи згсдом з'явився карлик і зажадав виконання обітниці. Королева перелякалася і обіцяла карликові всі багатства королівства, щоб тільки він залишив їй дитину. Але він сказав:

— Ні! Для мене миліше щось живе, ніж усі скарби цього світу.

Тоді почала королева так плакати й ридати, що він змилосердився над нею. Карлик дав їй три дні часу, щоб вона відгадала його ім'я, а тоді він залишить дитя при ній.

Цілими ночами замислювалася королева над іменами. По двох днях карлик знов прийшов до неї. Вона вимовляла різні імена, а він за кожним іменем відказував:

— Я так не називаюся.

Третього дня прийшов до королеви чоловік і сказав їй, що він був у лісі, там, де лис і заяць бажають собі доброї ночі, і бачив там малу хатку. Перед тією хаткою горів вогонь, а навколо нього скакав на одній нозі карлик і вигукував:

"Вчора був я в неї. Сьогодні скачу,

А завтра маде короля побачу.
Вона не вгадає й за разом цим,
Що я звуся Трохим".

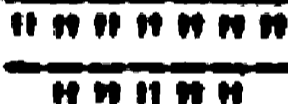
Як пішов цей чоловік, знову в'явився карлик до королеви й запитав, як він зветься. Королева подала кілька імен, а нарешті додала:

— А може ти звешся Трохим?

— Це тобі хіба чорт сказав! — закричав карлик.

З надмірної злости він підскочив високо вгору і, падаючи згори, забив одну ногу аж по живіт у землю. Тоді з досади зловив руками себе за другу ногу і роздер себе надвое.

Королева ще й досі живе і любується своєю дитиною.

БІДНИЙ І БАГАЧ

Давно це діялось. Тоді ходив ще Господь Бог по землі. Одного разу ввечері Господь відчув утому й хотів заночувати. Якраз побачив дві хати: одна була велика й гарна, а друга — мала й бідна на зовнішній вигляд. Господь Бог розважив піти до багатого, бо йому не буде труднощів прийняти на ніч одну людину. Він постукав у двері. Багач одчинив вікно, зміряв Господа від ніг до голови й покрутив головою, бо Господь був в убогому одязі. Він сказав:

— Я вас не можу прийняти на ніч, бо всі кімнати в мене заставлені капустою й насінням. Чи ж можу я дати кожному притулок? Я сам узяв би жебрацьку палицю й пішов би жебрати. Пошукайте собі нічлігу деінде!

Гримнув вікном і залишив Господа перед хатою. Тоді Господь Бог пішов до бідної хатини. Він ще тільки застукав у двері, а вже вибіг бідний і почав запрошувати до хати. Бідний казав:

— Вже темно, і вам нікуди йти. Чим хата багата, тим рада.

Це подобалося Господові. Він увійшов у хату. Дружина бідного зварила картоплі, подоїла кози, щоб дати трохи напиться молока подорожньому. Вона подала їму на стіл. Господь Бог їв з ними, і йому смакувала їжа, бо їв з добрими людьми разом.

Опісля бідний відступив своє ліжко подорожньому, а сам із жінкою ліг спати на долівку, постеливши сіна.

Другого дня дали подорожньому снідання, і він знов ів з господарями. Коли подорожні^х відходив, він обіцяв їм здійснити трое бажань. Бідний попросив вічного щастя і щоб усе життя бути здоровим та мати вдосталь хліба. За третє бажання не просив, бо не знав, що може просити. Тоді сказав Господь:

— Може бажаєш мати нову хату?

Бідний відповів:

— Якщо можна про це просити, то хай так станеться!

Тоді здійснив Господь їхні бажання, поблагословив їх і пішов далі.

Минуло кілька годин, як устав багач. Він глянув у вікно й очам своїм не йняв віри. Замість старої хатини, стояв гарний, новий дім. Багач сказав жінці:

— Скажи мені, що це сталося? Вчора стояла там стара, нужденна хата, а тепер на тому самому місці стоїть гарний, новий дім. Побіжи до сусіда та запитай його!

Бідний сусід розповів їй, що вчора був у них подорожній. Вони його прийняли на ніч і нагодували. А коли відходив, то обіцяв здійснити трое їхніх бажань. Отож він їх і здійснив. Жінка багача побігла швидко додому й розповіла все чоло-

вікові. А багач сказав:

— Я хіба себе роздеру! Та ж я міг це все мати, бо подорожній був раніш у мене, а я його відправив!

Тоді багач сів на коня й поспішав, щоб догнати подорожнього. Він хотів, щоб подорожній і йому здійснив трое бажань. Багач зробив це, послуховавши поради своєї дружини.

По короткій їзді, він догнав подорожнього. Гарно й солодко говорив багач. Він говорив, що вчора хотів подорожнього прийняти в хату, але поки він знайшов ключі від дверей, подорожній уже відійшов. Далі прохав подорожнього, щоб той, як буде повертатись, зайшов до нього ночувати. А той відповів:

— Добре! Якщо я ще колинебудь буду вертатись, то це зроблю.

Тоді багач почав просити, щоб подорожній йому здійснив трое бажань, як це було з бідним. Господь Бог відповів багачеві, що краще буде для нього, якщо він не буде просити про це. Але багач був настирливий. Він думав, що все таки він чогось досягне для свого щастя. Тоді сказав Господь:

— Їдь додому, а трое бажань, про які подумавш, я тобі здійснию!

Радий багач завернув коня й поїхав додому. В дорозі випали йому віжки з рук. Бистрий кінь почав скакати. Тоді багатий розлютився й каже:

— А, щоб ти голову скрутив!

Зараз же кінь упав на землю й згинув. Так от здійснилося перше бажання. Багатий зняв сідло, завдав собі на плечі й пішов додому, радіючи, що мав ще двоє бажань, але zarazом і зажурився. Находив полудень. Йому стало жарко, а сідло давило його сильно в плечі. Багатий став думати, що б то висловити, щоб заволодіти всім багатством світу.

Аж ось прийшла на думку його дружина. Він згадав, як це вона сидить дома не змучена й весела. Тоді йому мимоволі вихопилися слова:

— А щоб вона сиділа на стільці, а це сідло, що я його несу, щоб її так давило, як мене!

Негаймо сідло перестало його давити, а коли він хотів його скинути, воно зникло. Тоді здійснилося його друге бажання.

Швидко поспішав багач додому. Він хотів замкнутися в окремій кімнаті й подумати над останнім бажанням. Прийшовши додому, почув, що його жінка кричить і плаче. Він зайшов до її кімнати і побачив таке: вона сидить на стільці, а в неї на плечах сідло. Вона й каже чоловікові:

— Що мені допоможуть багатства всього світу, коли я сиджу на стільці і не можу встати, а до того гнітить мене кінське сідло?! Ти мені цього бажав, а тепер поможи мені!

Отак багатий висловив третє бажання, а його дружина встала з стільця, і сідло перестало її гнітити.

Так багач не скористав нічого, а втратив гар-

ного коня, змучився й багато нагрішив.

+ +

+

Вам, діти, з цієї казки наука: не заздри нікому і не ганяйся за земними багатствами, а дбай про духову їжу.

—————
" " " " "
" " " " "
" " "
"

